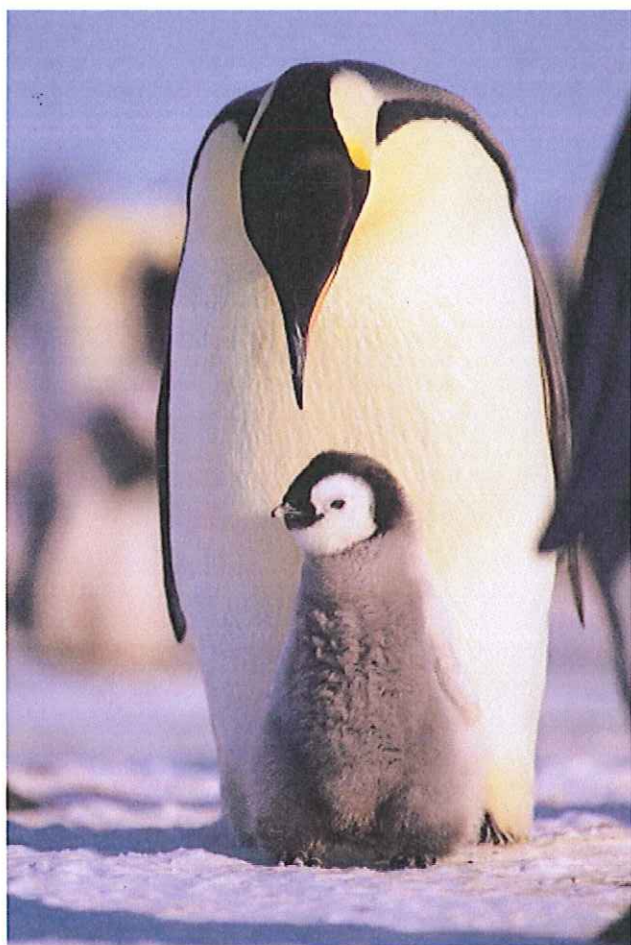

Fylkesmannen i
Telemark

Talenter for framtida

”Sammen om...”

En kartlegging av tiltak og prosjekter
for risikoutsatte barn og unge i de fire
Grenlands-kommunene pr. februar 2010

Forord

Samarbeid om tjenester til utsatte barn og unge er et komplisert område med mange utfordringer. Det er mange instanser og aktører involvert fra ulike nivåer og sektorer. Erfaringer har vist oss at mange barn ikke får den hjelp de har behov for på grunn av manglende koordinering og samhandling om tjenester.

Disse utfordringene er bredt utredet i NOU 2009: ” Det du gjør, gjør det helt – Bedre koordinering av tjenester for utsatte barn og unge.”

Det er over tid utviklet et mangfoldig tilbud til dem som har behov for hjelp fra det offentlige tiltaksapparatet. Dette gjelder også i vårt fylke og i våre kommuner i Telemark. Men det blir poengtert av det lokale hjelpeapparatet at det er behov for samarbeid om, og utvikling og koordinering av lokale tiltak, for på best mulig måte å kunne møte de barn og familier som har behov for hjelp fra flere tjenester.

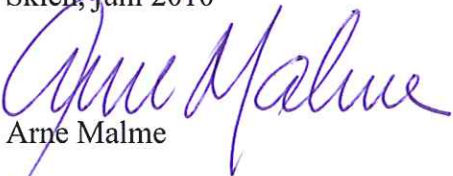
Barn og unge som utøver vold og trusler om vold, har blitt et økende samfunnsproblem. Ofte dreier det seg om ungdom med sviktende nettverk rundt seg, rusproblemer, og konflikter i hjemmet, med barnevernet og med politiet. Dette har vært utfordringer som også vi i Grenlandsregionen står overfor.

På oppfordring fra kommunene, barnevernet, psykiatri og politiet, har fylkesmannen gjennomført en kartlegging av hvilke tiltak og prosjekter som er i virksomhet, eller under planlegging. Kartleggingen omfatter også hvilke arbeids- og samarbeidsformer som blir benyttet i den enkelte kommune og mellom kommunene i Grenland.

Rapporten er skrevet av Eivind Blikstad på oppdrag av Fylkesmannen i Telemark

Vi håper rapporten kan bidra til at utsatte barn og unge i vår region kan få bedre og mer målretta hjelp, ved at berørte statlige og kommunale etater deler kunnskap og erfaringer og sammen forplikter seg på noen felles langsiktige strategier.

Skien, juni 2010

Arne Malme

assisterende fylkesmann

Innholdsfortegnelse

DEL 1 FRA INNSPILL TIL ET STØRRE PROSJEKT.....	5
BAKGRUNN.....	5
ANSVAR.....	5
MÅLGRUPPE	5
UMIDDELBAR OPPFØLGING	5
”SAMMEN OM..”	5
FORANKRING I FØRSTE FASE	6
KARTLEGGING	6
ARBEIDSSEMINARET	6
PARALLELT PROSJEKT.....	6
SAMMENSLÅING	7
DEL 2 RAPPORTEN OM TILTAK OG PROSJEKTER FOR RISIKOUTSATTE BARN OG UNGE I KOMMUNENE.....	8
SKIEN KOMMUNE	9
SILJAN KOMMUNE.....	16
PORSGRUNN KOMMUNE	17
BAMBLE KOMMUNE	19
DEL 3 STATLIGE ETATER OG VIRKSOMHETER OVER KOMMUNEGRENSENE.....	26
BUFETAT.....	26
GRENLAND FAMILIEKONTOR	26
KONFLIKTRÅDET I TELEMARK	27
ALTERNATIV TIL VOLD	29
POLITIRÅD	30
BARNEVERN SVAKTA I GRENLAND.....	31
BUPS	31
TELEMARK FYLKESKOMMUNE	32
PROSJEKTET ”TALENTER FOR FRAMTIDA”	32
DEL 4 VEIEN VIDERE.....	37

Om rapporten

Under arbeidet har jeg innhentet informasjon fra ledere på ulike nivåer i de fire grenlandskommunene, samt fra representanter for institusjoner som favner flere kommuner. Alle har godkjent informasjonen som foreligger om sine respektive ansvarsområder.

Eivind Blikstad

prosjektmedarbeider

Del 1 Fra innspill til et større prosjekt

Bakgrunn

Fylkesmannen i Telemark mottok høsten 2008 et innspill fra et utvidet SLT (Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak) om et samarbeid i Skien og Porsgrunn angående utsatte barn og ungdom. Hovedpunktene i utspillet uttrykte bekymring og behov for en samordnet innsats overfor ungdom med utagerende temperament og som utøvet vold. Henvendelsen konkluderte med at det pr. 15/12-08 ”..ikke eksisterer noen spesifikk hjelp knyttet nettopp opp mot dette med trusler om vold og utøvelse av vold når det gjelder barn og ungdom.”

Fylkesmannen ble bedt om å se på saken for å ”..se på hva en kan og bør tilby disse ungdommene av hjelp sett både i et individuelt- og i et samfunnsperspektiv.” Brevet var undertegnet av representanter fra Skien og Porsgrunn kommune, Barne- og ungdom og familievernsetaten (Bufetat), Aleris Ungplan, Grenland politistasjon og Barne- og ungdomspsykiatrien.

Ansvar

Embetsledelsen hos Fylkesmannen i Telemark påtok seg ansvaret for å se på ulike muligheter for å samordne felles innsats i arbeidet med risikoutsatte barn og unge i Grenland.

Målgruppe

”Med risikoutsatte barn og unge menes barn og unge som ved tilbaketrekking, utagering, rusmisbruk eller på annen måte viser ved sin oppførsel at de har behov for bistand fra en eller flere tjenester. Vi tenker her både på barn og unge som har utviklet slike problemer eller står i fare for å utvikle slike problemer. Gruppen kan også inkludere barn og unge som har behov for bistand pga foreldrenes atferd eller situasjon.” (Brev fra Fylkesmannen til kommunene av 14.12.2009)

Umiddelbar oppfølging

På denne bakgrunnen innkalte Fylkesmannen til ”Dialogmøte vedrørende ungdom som utøver vold” hvor problemstillingene kunne diskuteres. Møtet ble avholdt 19.05.2009. I sin oppsummering av møtet la assisterende fylkesmann, Arne Malme, blant annet vekt på at man ønsket et nytt møte høsten 2009 hvor man kunne gå mer i dybden på de ulike innspillene. Etter dette møtet ville Fylkesmannen ta et initiativ som kunne forsterke og underbygge det som gjøres i forhold til det utfordrende ungdomsmiljøet i Grenland. Malme noterte seg også uttalelsene om behovet for mer ressurser og ville undersøke mulighetene for å få tilført sentrale midler ut fra den spesielle situasjonen i Grenland.

”Sammen om..”

Etter møtet i mai 2009 ble det opprettet en arbeidsgruppe med mandat til å planlegge et arbeidsseminar med målsetting om å finne fram til mulige områder for felles innsats. Arbeidsgruppa besto av Hanne Størksen (leder for barnevernet i Porsgrunn), Øivind Aschjem

(Alternativ til vold i Telemark), Frøydis Straume (SLT-koordinator i Skien kommune), John Eivind Ullenes (politiførstebetjent ved Telemark politidistrikt), samt Merethe Solstad (nestleder i Sosial- og helseavdelingen hos Fylkesmannen) og Merete Haugen (rådgiver hos Fylkesmannen). Gruppa ble senere supplert med Jan Furumo (nestleder ved Barne- og utdanningsavdelingen hos Fylkesmannen).

Forankring i første fase

På bakgrunn av møtet i mai 2009 inviterte Fylkesmannen til et dialogmøte med politisk, administrativ og faglig ledelse i Grenlandskommunene 22.09.09. Daværende Barne- og likestillingsminister, statsråd Anniken Huitfeldt, ble invitert til møtet. Dessverre var kommunenes toppledelse forhindret fra å delta den dagen statsråden hadde anledning til å møte. Etter avtale med Grenlandsrådet deltok derfor neste nivå i lederhierarkiet innenfor de aktuelle områdene på møtet.

Statsråden bifalt Fylkesmannens initiativ om både å se på samarbeidskonstellasjoner i Grenland, samt ulike tiltak for risikoutsatte barn og unge.

Møtet konkluderte med at Fylkesmannen skulle gå videre med det påbegynte arbeidet, bl.a. gjennom seminaret "Sammen om..".

Kartlegging

På direkte initiativ fra assisterende fylkesmann Malme ble det inngått en avtale med konsulent Eivind Blikstad om å kartlegge hvilke tiltak/aktiviteter kommunene har og som retter seg mot målgruppa. Målet med dette arbeidet var "å kartlegge tiltak og prosjekter som er i virksomhet eller under planlegging, samt kartlegging av hvilke arbeids- og samarbeidsformer som blir benyttet.

Arbeidsseminaret

Arbeidsseminaret "Sammen om.." ble avholdt 15-16/2-2010. Innledere var psykolog Unni Heltne fra Senter for Krisepsykologi og forsker Ragnhild Bjørnebekk fra Politihøyskolen. SLT-koordinator Frøydis Straume og Øivind Aschjem fra "Alternativ til vold" fungerte som gruppeledere for henholdsvis "ungdomssporet" og "barnesporet". Deltakerne valgte selv gruppe ut fra eget faglige ståsted.

Arbeidsseminaret munnet ut med en rekke mulige tiltak innenfor og på tvers av de fire kommunene. Oppfølgingsseminar ble planlagt på et senere tidspunkt i 2010.

Parallelt prosjekt

Samtidig med det skisserte arbeidet pågikk etableringen av et større prosjekt i Grenland. Dette prosjektet ble kalt "Talenter for framtida" og sprang opprinnelig ut av det store frafallet fra videregående skoler i Grenland. Prosjektet ble initiert av NAV i Telemark, og Telemark Fylkeskommune og NHO deltok fra starten i en styringsgruppe. Etter en tid ble styringsgruppa utvidet med representanter fra LO, KS og Fylkesmannen i Telemark.

Styringsgruppa for prosjektet er i 2010 sammensatt av fylkesdirektøren i NAV, fylkesordfører, assisterende fylkesmann, fylkesrådmann, leder for NHO i Telemark og distriktssekretær i LO.

I prosjektet er det opprettet en arbeidsgruppe med representanter fra; Opplæringsetaten i Telemark fylkeskommune, fra NAV, fra NHO, fra KS og fra Barnehage- og utdanningsavdelingen og Sosial- og helseavdelingen hos Fylkesmannen.

Sammenslåing

”Talenter for framtida” fikk et bredspektret perspektiv på frafallet blant ungdom under utdanning. Gjennom arbeidet ble ideene modnet om at ”alt henger sammen”. Skal man forhindre frafall i ungdomsalderen, må man starte med forebyggende virksomhet lenge før. Prosjektet ble utvidet til ikke bare å rette seg mot barnehager og grunnopplæringen, men også mot de ulike kommunale tjenestene og arbeidet med risikoutsatte barn og ungdom. Prosjektet fikk dermed en tosidig form: et kortsiktig arbeid rettet mot ungdom som faller ut fra videregående opplæring, og et langsiktig perspektiv for å minske ”rekrutteringen” til denne gruppa.

”Sammen om..” ble derfor vinteren 2010 innlemmet i ”Talenter for framtida” for nettopp å få til en bredest og mest effektiv offensiv for å endre problemområdene.

Bakgrunnen for Fylkesmannens engasjement i dette arbeidet ligger nedfelt i embetets virksomhetsplan for 2009 og 2010:

Alle unge i Telemark skal kvalifiseres til arbeidsliv eller videre utdanning.

Del 2 Rapporten om tiltak og prosjekter for risikoutsatte barn og unge i kommunene

Ønske om oversikt

Under arbeidet med å etablere "Sammen om..", kom det fram en usikkerhet om hvilke tiltak som var i funksjon i de forskjellige kommunene. Kunnskapen om hva "naboen" drev med, syntes å være tilfeldig. Derfor ble to områder prioritert:

- * Kartlegging av tiltak og prosjekter som er i virksomhet eller under planlegging.
- * Kartlegging av hvilke arbeids- og samarbeidsformer som blir benyttet i den enkelte kommune og i samarbeid med andre kommuner

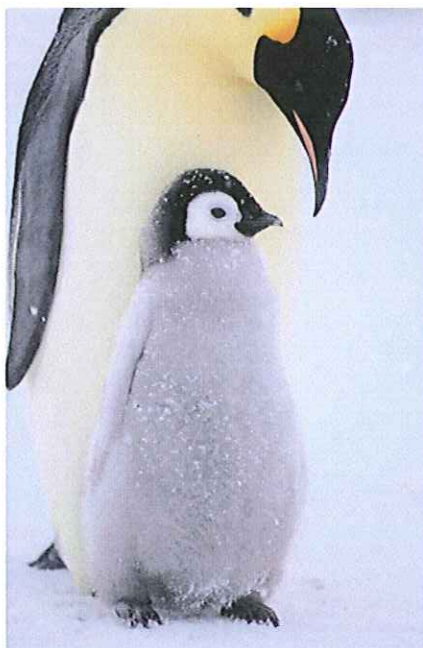
Opplysningene bygger på dokumenter og intervjuer med de ansvarlige for områdene innen den enkelte kommune. For mer utfyllende opplysninger henvises til trykt informasjon fra kommunene.

Spesielle institusjoner

I tillegg til kommunale virksomheter inneholder rapporten også tiltak hos enkelte andre institusjoner som arbeider over kommunegrensene, for eksempel Konfliktrådet, Alternativ til vold og Familiekontoret.

Utelatt

Rapporten er ingen "selvangivelse" for kommunene. Det regulære klient- og planleggingsarbeidet er ikke inkludert. For eksempel vil man ikke finne barnevernets daglige kjerneoppgaver på oversikten.

Skien kommune

I 2009 forelå sluttrapporten "Handlingsplan for risikoutsatte barn og unge 2005-2008". Denne etterfulgte en tilsvarende plan for 2001-2004. Planen bygde på en målsetning om at barn, unge og familier i kommunen skulle ha gode oppvekstvilkår, samt hvordan dette arbeidet skulle organiseres. Det ble også i perioden vedtatt et nytt kommunalsjefsområde, "Kommunalområde Oppvekst" for å imøtekomme behovet for en samordning av planlegging og tverrfaglig disponering av ulike hjelpetiltak for å øke slagkraften i tilbudene. Fra 01. september 2009 ble virksomheten "Hjelpetjenester for barn og familie" igangsatt. Denne rommer PPT, barnevern, helsestasjon- og skolehelsetjenesten og Tiltaksenheten.

Hovedmålsetningene for arbeidet ble uttrykt slik i rapporten:

- Barn og unge som vekker bekymring, får rett hjelp til rett tid for å mestre egne liv.
- Foreldre som søker hjelp i Skien kommune, møter en koordinert og engasjert hjelpetjeneste, som bistår dem i oppfølging og omsorg av barna - og som behandler dem med respekt og likeverdighet.
- Barn og unge i risikosonen opplever at tiltak som utarbeides, tar hensyn til hele deres livssituasjon.

For å nå disse målene, formulerte man denne strategien:

- langsiktige, systematiske og bredspektrede tiltak
- styrke foreldrefunksjon og mestring
- gå inn så tidlig som mulig og på lavt bekymringsnivå
- styrke ansattes handlings- og samarbeidskompetanse

Lederopplæring 2010

Når hele oppvekstområdet skal samordnes til felles innsats, blir det nødvendig å utvikle en felles forståelse for arbeidet, gjensidige forpliktelser, ansvar og lignende. Lederopplæringen vil stå sentralt i utviklingen framover.

Målsetning for lederopplæringen innen Oppvekst er:

- bidra til en felles ledelsestenking for hele oppvekstområdet
- utvikle samarbeidet mellom ledere i området
- utvikle et begrepsapparat som gir felles forståelse for ledelse og ferdigheter i praktisk utøvelse av ledelse
- bidra til innsikt i og utøvelse av godt lederskap innen strategi, ledelse og endring

Det planlegges halvårlige fellessamlinger og nettverksmøter.

Satsningsområder i 2009-2010

Etter at "Hjelpetjenestene" var etablert, fikk målet om økt tverrfaglig samhandling og tilgjengelighet til tjenestene for brukerne en sentral plass. En ny ledergruppe ble dannet for å samkjøre de fire enhetene og for å utvikle en felles forståelse for hvordan man kunne arbeide for å bli nyttigere for familier og barn. Sammen med de ansatte bestemte denne ledergruppa seg for først å ta tak i tre fellesområder:

- utvikle møteplasser/samhandlingsarenaer
- informasjonsflyt og taushetsbestemmelser
- TFM-evaluering og videre organisering

Under følger tiltak og prosjekter som pågår eller er under planlegning i 2010.

Tverrfaglige møter (TFM)

Familier kan i en kortere eller lengre periode oppleve å ha behov for ekstra støtte og hjelp. Samarbeidssystemet TFM er etablert for å gi forpliktende, samlet og koordinert hjelp til barn og unge det er knyttet bekymring til.

TFM er et strukturert og systematisk møteopplegg som skal fange opp bekymringer på et tidlig tidspunkt og foreslå hensiktsmessige tiltak. TFM-modellen kjennetegnes av tre grunnprinsipper:

- Foreldrene deltar som sentrale, likeverdige samarbeidspartnere. Foreldrene underskriver en samtykkeerklæring.

- Barn/familier skal få hjelp der hvor barnet hører til (helsestasjon/barnehage/skole). En samordnet hjelpetjeneste holder møter der sammen med foreldrene.
- Det skrives handlingsplan i møtet.

I Skien er det nå opprettet 19 TFM-team fordelt på tre soner: Gulset/Lunde, Gimsøy/Klyve og Gjerpen/Menstad. Det skal være faste møter i hvert TFM-team hver måned. Alle teamene har faste representanter fra helsesøstertjenesten, barnevernstjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste. Disse blir kalt hjelpetjenestene. Deres rolle i møtet er å bidra med sin kompetanse og erfaring til beste for barnet og familien.

En informasjonsfolder er utarbeidet, med blant annet opplysninger om hvor foreldre kan få mer informasjon (via helsestasjon, barnehage, skole eller direkte til tiltakslederen i kommunen). Det er enhetslederen ved helsestasjonen/barnehagen/skolen som leder møtet. Andre som foreldrene samarbeider med, kan om ønskelig delta i møtene.

Det er viktig at foreldrene deltar på det tverrfaglige møtet. De har viktige erfaringer og kunnskaper og bør være med på å finne gode løsninger på problemene som bringes inn. Målet er å hjelpe flere barn med behov for koordinert hjelp tidligere enn før.

TFM-arbeidet skal gi løsninger og tiltak på et tidlig stadium slik at problemutvikling kan forebygges. Det viktigste for å kunne hjelpe et barn, er et godt samarbeid. Det er når foreldre og fagpersoner klarer å nytte hverandres ulike kunnskaper og erfaringer sammen, at vi kan bli bedre i stand til å hjelpe barna.

Eksempler på bekymringer tatt opp i Skien på TFM-møter:

- Sosiale problemer som samspillvansker, relasjoner til andre barn og voksne, mobbing og manglende sosial kompetanse.
- Skolerelaterte utfordringer som fagvansker, språkvansker, konsentrasjonsproblemer, liten skoleinnsats, dårlig orden og skulk.
- Helseproblemer som psykiske lidelser hos barnet eller foreldre, forsinket fysisk og psykisk utvikling og traumer etter krig og flukt.
- Atferdsvansker, dårlig impulskontroll, sinne og følelsesmessige vansker.
- Bekymring rundt fritid, rus og kriminalitet og hjemmeforhold.

Kontingentskasse 2010

Skien kommune har avsatt 100 000 kroner årlig til drift av en kommunal kontingentskasse. Ordningen koordineres av Tiltaksenheten som også har driftsansvaret. Kontingentskassas målgruppe er barn og unge i alderen 6 til 18 år som er berørt av fattigdomsproblematikk. Målsettingen med ordningen er å gi tilskudd til kontingenter og utstyr til enkeltpersoner slik at barn og unge berørt av fattigdomsproblematikk kan delta på fritidsaktiviteter i nærmiljøet. Det gis inntil 2 000 kroner i tilskudd per person per år. Tilskuddene gis for ett år av gangen og er å regne som en engangsstøtte.

Det er kun voksne rundt barnet/ungdommen som kan søke om midler, for eksempel helsesøstre, ansatte i helse- og sosialtjenesten, lærere, ansatte i flyktningtjenesten, fritidssenterledere, miljøarbeidere, lagledere, trenere med flere. Den voksne som søker, har ansvaret for å følge opp at barnet/ungdommen deltar i aktiviteten. Med dette menes det at den skal hjelpe barnet til å huske på/komme seg til aktiviteten i starten, ikke at den voksne må følge på alle aktivitetene. Oppfølgingen kan også innebære å se kvittering for betalt kontingent eller lignende. Det er også den som søker, som vurderer om familien er i en slik vanskelig situasjon at dette ikke kan dekkes selv.

Hjemmekonsulent

En hjemmekonsulent kan settes inn som tiltak hos familier som har behov for ekstra støtte i en kortere eller lengre periode. Områder som konsulenten kan bistå familien på er for eksempel:

- ha veiledning av familier (grenser, rutiner i hverdagssituasjoner, normalitetsbegrep, tidlig samspill og tilknytning)
- ha samtaler med barn/unge
- økonomi
- være samtalepartner for foreldre
- være støtteperson for barn/foreldre
- gjennomføre familiesamtaler
- være med på aktiviteter med barn/familie
- være med på samarbeidsmøter

Hjemmekonsulentene kan ha tett oppfølging, i noen tilfeller flere dager i uken. Det utøves fleksibilitet i forhold til møtested, alt etter hva som er hensiktsmessig for den enkelte sak. (Hjemme hos familien, samtaler på kontoret, møter og aktiviteter andre steder.) Selv om konsulentene i utgangspunktet har "vanlig" kontortid, reiser de også hjem til familier utenom denne dersom det viser seg nødvendig. (For eksempel for å bistå med veiledning på kvelds-/leggerutiner, morgenrutiner.)

Hjemmekonsulentene samarbeider med andre instanser som finnes i tilknytning til familien, og med hverandre ved behov. Det er i 2010 3 hjemmekonsulenter i 2 årsverk i Tiltaksenheten.

Barnevernet

Barnevernet er organisert i følgende team; barneteam, barn under omsorg, samt ungdomsteamet. Disse har hver sin fagkoordinator som administrerer teamene og sammen med barnevernsleder utgjør koordinatorteamet. Barnevernet har også en akutt-/mottaksdel, og barnevernsvakta i Grenland administreres av barnevernet i Skien.

Sammen med Tiltaksenheten har man etablert en prøveordning for 2010. Det er satt opp en prosedyre for overføring av saker mellom Barnevernet og Tiltaksenheten som har til intensjon å avlaste barnevernet. Ordningen skal evalueres ved slutten av 2010 for å vurdere samhandlingen og muligheter for ytterligere systemutvikling.

Intensjonen med samarbeidet skal være at familiene opplever hjelpetjenestene som en enhetlig og koordinert tjeneste. Ansvaret er fordelt slik:

Barnevernstjenesten

- innkalle til evalueringer
- fatte vedtak om tiltaket
- fatte fortløpende vedtak ved behov
- får barnevernstjenesten nye meldinger eller opplysninger i saken, må Tiltaksenheten fortløpende orienteres

Tiltaksenheten

- ha kontakt med familien
- ha kontakt med andre involverte samarbeidspartnere som skole, barnehage, sykehus, BUP og andre
- ved endringer/økt bekymring skal saksbehandler i barnevernet fortløpende orienteres

Familieteamet

Familieteamet gir et tilbud til familier som venter barn eller har barn i alderen 0-9 år. Tilbudet har kort ventetid, og det er gratis. Aleneforeldre får tilbudet når man:

- ønsker hjelp og veiledning i forberedelsen til å bli foreldre
- ønsker veiledning vedrørende samarbeid og samspill med barnet
- over tid har en vanskelig livssituasjon
- opplever kriser
- er bekymret for barnets sosiale eller følelsesmessige utvikling

Hjelpen skal tilpasses den enkeltes behov og kan gis i form av:

- foreldreveiledning i gruppe og individuelt
- hjemmebesøk
- familiesamtaler
- samarbeidsmøter med andre etter behov

Familieteamet har også tilbud om veiledningsgrupper med barn i alderen 2-9 år, kalt "DUÅ"
– De urolige årene. Opplegget går over 13 samlinger - hver på 2 timer.

For tidlig fødte barn

Skien kommune ønsker å gi for tidlig fødte barn og deres foresatte en best mulig oppfølging. Et tverrfaglig ressursteam involveres dersom barnet viser en vekst eller utvikling som avviker

fra det som er forventet. Ressursteamet kan også kontaktes av foreldrene direkte eller sammen med fagperson om det er behov for å bli tryggere i forhold til det å ha et for tidlig født barn.

Foreldre og barn har følgende tilbud i tillegg til vanlige kontroller på helsestasjon:

- Konsultasjoner med helsesøster månedlig frem til 8 måneders alder.
- ASQ er en kartlegging på ulike ferdigheter. Kartleggingen er foreldrebasert og skjer ved 6 mnd, 12 mnd, 15 mnd, 18 mnd, 2 år, 3 år, 4 år og 5 år.
- SATS er en vurdering av barnets språkkompetanse. Kartleggingen utføres når barnet er 2 år.
- SPRÅK-4 er en kartlegging av barnets språkkompetanse. Kartleggingen utføres når barnet er ca 4 ½ år.
- Barnefysioterapeut følger opp og veileder foresatte.

Psykologtilbud til gravide og barselkvinner

”Jordmødrene i Skien kommune ser et klart behov for et permanent psykologtilbud på lavterskelnivå, som jordmødre og helsesøstre kan henvise til”, konkluderer jordmor Hege Svarstad Sortedal i et brev i 2008 som belyser ”Behov for lavterskel psykologtilbud for gravide og barselkvinner”. Jordmødrene har ikke mulighet til å henvise direkte til DPS (distriktpsykiatrisk senter), og kvinnene faller også utenfor andre tilbud.

Flere kommuner har psykolog som lavterskeltilbud for gravide og barselkvinner, og jordmødrene ser dette som et svært gunstig tiltak. Det er viktig å fange opp depresjon hos gravide og i barseltiden så tidlig som mulig, ikke bare for mor sin del, men også for å forebygge barnets helse og utvikling.

Å utvikle et lavterskeltilbud for denne gruppa vil derfor harmonere med tankene om forebyggende innsats inne andre områder rettet inn mot barn.

PUFF

PUFF er et frivillig tiltak for ungdom i risikosonen og som er beregnet på aldersgruppen 13-18 år. Tiltaket har som mål å:

- øke livskvaliteten til ungdommer vi er i kontakt med
- forebygge problemutvikling ved å skape en varig positiv endring
- styrke ungdommen til å mestre personlige, sosiale og samfunnsmessige
- utfordringer
- styrke foreldrenes omsorgskompetanse
- samarbeide med andre instanser

Tiltakene kan deles i tre kategorier:

- familiarbeid

- samtaler med foreldre/foresatte og ungdom. fokus på kommunikasjon, grensesetting og samhandling
- individuell oppfølging
- målrettede samtaler og aktiviteter. fokus på utfordringer og styring av ressurser
- gruppevirksomhet

Gruppene er delt inn etter problematikk, kjønn og alder. Ukentlige gruppekvalder/aktiviteter. Fokus på mestring, sosial trening og kompetanse.

SLT

Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) er det organiserte samarbeidet mellom Skien kommune og Politiet i Skien. Målgruppa er ungdom mellom 12 og 18 år. Det overordnede målet for arbeidet er "Et trygt oppvekstmiljø for barn og unge i Skien".

Hovedsatsningsområdene i 2010 er ungdomskriminalitet, rusmisbruk, adferdsproblematikk og psykisk helse i tillegg til "frafallsproblematikk" (Jobbe aktivt for å redusere andelen ungdom som ikke fullfører videregående skole, samt bidra til å redusere ulovlig fravær).

Følgende tiltak er blant de prioriterte:

- Deltagelse i prosjektet "Oppfølgingsteam" under Konfliktrådet (se egen overskrift) for å tilby tidlig intervensjon, samt å koordinere og følge opp avtalte tiltak for risikoutsatte barn og unge som det brukes ressurser på fra det offentlige hjelpeapparatets side. Prosjektet er tverrfaglig og individrettet.
- Samarbeid vedrørende kriminell ungdom på institusjon. Videreføring av "arbeidsgruppe for ungdom med atferds- og psykiske problemer". Gruppa skal vurdere og forbedre eksisterende samarbeid og tiltak.
- Bydelssatsning. Få til et tettere samarbeid mellom politiet og tverretatlige samarbeidspartnere for å få til et bedre miljø i enkelte bydeler. Vil satse forebyggende i bydelene med mye registrert ungdomskriminalitet. Gimsøy prioriteres, og blant deltakerne er Klokkehuset, Kjørbekk Ungdoms- og familiesenter, videregående skolene i bydelen og Handelsbyen Herkules.
- Foreldre. Delta på foreldremøter i barne- og ungdomsskoler som vil styrke foreldrerollen.
- Samarbeid på tvers av grenser. Det interkommunale samarbeidet er svært ønskelig i Grenland. "Grenland oppvekstforum" (SLT-samarbeidet i Grenland) skal brukes for å etablere tettere kriminalitetsforebyggende samarbeid.

Ulike oppsøkende tiltak. Natteravnsordningen, rusrelaterte tiltak og holdningskampanjer er blant tiltak som SLT er involvert i.

Siljan kommune

Fra 01. september 2009 er alle tjenester for barn og unge under 18 år samlet i "Avdeling for oppvekst". "Tiltaksteam barn og unge" er en tverrfaglig gruppe som møtes hver annen måned. Den består av PP-tjenesten, helsesøster, habiliteringsavdelingen, barnevern, lege, fysioterapeut, representanter for skolene, barnehager og BUP.

Gruppa drøfter problemer og bekymringer, anonymt eller med samtykke fra foreldre. I tillegg til klientsaker arrangeres det opplæringskurs og møter med faglige emner. Målet er at tidlig intervensjon og lav terskel, skal bli et kjennetegn for kommunens innsats med risikoutsatte barn og unge.

2010 vil bli et år med omstillinger. Derfor er kommunen forsiktig med å iverksette arbeidskrevende tiltak man er usikre på utbyttet av.

Følgende tiltak er prioritert innen ulike aldersgrupper:

Barselgrupper

Gruppene ledes av helsesøster og er et tilbud til alle under forutsetning av at det er minst 4-5 deltakere.

Barnehage

Barnevernet er ute på alle avdelinger i barnehagene. Sammen med Helsestasjon og PP-tjenesten deltar man på felles foreldre- og personalmøter.

Barneskolen

På initiativ fra Barnevernet har man lagt opp til grupper for elever på fritid. I stedet for støttekontaktvirksomhet driver man grupper etter kjønn og alder med inntil 8 deltakere. I 2009 hadde Siljan 6 aktive grupper. Gruppeledere er enten ansatte i barnevernet eller eksterne personer. Gruppene er åpne "for alle", ikke bare for barn det er gjort vedtak om. Erfaringene tilsier at barnas nettverk og sosialisering blir styrket, og behovet for støttekontakter har gått ned. Ordningen har også ført til at man har klart å fange opp problemer på et tidlig tidspunkt. Dette kan leses av på mindre kriminalitet.

Et eksempel på en gruppe er for gutter i 5-6. klasse. Der er målet "å ha det gøy", det vil si at deltakerne får både gode opplevelser og erfaringer i tillegg til voksenkontakt.

Ungdomsskolen

Arbeidet på barneskolen blir fulgt opp på ungdomsskolen. Diverse tiltak settes ut i livet for å gjøre overgangen best mulig. Kommunen har som mål i størst mulig grad "å holde ungdommen i kommunen ut grunnskolen", selv om noen søker mot Skien utenom skoletid.

Grupper drives som i barneskolen, og nettverk, gode opplevelser og voksenkontakt står i sentrum. Eksempler er badegruppe for innvandrejenter og verkstedgruppe for gutter i 10. klasse.

I tillegg drives kampanjen MOT som et tilbud til alle på alle trinn.

SLT

I Siljan er det svært lave tall når det gjelder ungdomskriminalitet. Nivået på det kriminalitetsforebyggende arbeidet må ses i lys av det. På grunn av kommunens størrelse har man god oversikt over de forskjellige oppvekstmiljøene. Dette gjør at man kan komme tidlig i gang med enkle tiltak på et tidlig tidspunkt dersom en ungdom kommer i faresonen for kriminell utvikling. SLT innkaller relevante instanser til møter ved behov.

Porsgrunn kommune

Porsgrunn kommune holder på med å strukturere arbeidet rundt barn, unge og foreldre. De tre virksomhetene PPT, Familiehelsetjenesten og Barnevernstjenesten vil samarbeide om opprettelsen av et familiesenter.

Familiesenteret

Kommunen er i ferd med å etablere senteret i det gamle politihuset. Der skal det bli et tverrfaglig kommunalt tilbud som skal ivareta både psykisk og fysisk helse hos gravide, barn og ungdom. Målsetningen er at på et slikt senter, skal familier møte en helhetlig tjeneste i ett og samme hus.

Av målene for arbeidet ved senteret kan følgende nevnes som spesielt relevante for risikoutsatte barn og unge:

- tidlig identifisere psykiske og sosiale utfordringer hos barnet og i familien
- tilby lett tilgjengelig støtte og tiltak
- støtte og styrke foreldre i deres omsorgs- og oppdragerrolle
- legge til rette for at barn, unge og deres familier får styrket sine sosiale nettverk
- utvikle kommunikasjons- og arbeidsmåter der barn og foreldre er delaktige
- utvikle en god, samordnet og tverrfaglig service til brukerne

Styring

Familiesenteret har en styringsgruppe som består av virksomhetslederne for PPT, barnevernstjenesten og familiehelsetjenestene. Gruppen er tillagt det administrative og økonomiske ansvaret for senteret. Kommunen har lagt vekt på at ledelsen skal utøves tverrfaglig, siden det forventes at man da er i stand til å løse problemer og utfordringer som oppstår på en smidigere måte enn om virksomheten var organisert i "båser".

Lavterskel

At familiesenteret skal utgjøre et lavterskeltilbud, betyr at det skal være enkelt å få hjelp for alle barnefamilier i kommunen. Det betyr også at Porsgrunn har "sammensatte tjenester" og "forpliktende samarbeid" som ledetråder for arbeidet videre.

Senterets tilbud

Når senteret kommer i drift, er følgende tilbud blant dem som er aktuelle:

- ulike gruppetilbud som foreldreforberedende kurs og foreldreveiledning

- temamøter om barneoppdragelse, barns utvikling og lignende emner
- åpne diskusjonsmøter om miljøet i lokalsamfunnet på tvers av kulturer

Det skal også være en mulighet for foresatte til å drøfte utfordringer med fagpersoner fra PPT, barnevern og familiehelsestjenesten.

SLT

Porsgrunn kommune har 6 nærmiljøutvalg som er i funksjon i skolekretsene. En miljøterapeut ved barnevernstjenesten har fått arbeidsoppgave som SLT-ansvarlig. Hun skal være med i alle nettverksgruppene, samt eventuelt koordinere ”oppøkende team”.

I 2010 har man prioritert 4-5 kvelder og netter hvor miljøarbeidere og andre er ute der ungdom samles, og erfaringen tilsier at uheldige episoder lett oppstår.

Porsgrunn kommune ønsker å heve status på det forebyggende arbeidet for barn og ungdom, og utvalgene ses på som et viktig instrument for å utvikle gode samarbeidsrutiner i det tverrfaglige og forebyggende arbeidet.

Alle ungdomsskolene i Porsgrunn har nå en miljøarbeider. Miljøarbeiderne skal ha en sentral rolle i utvalgene, mens rektor er ansvarlig. SLT skal ikke være et aktivitetsprogram, men en samordning av tiltak. Barn, ungdom, foreldre/foresatte, frivillige og lokalt næringsliv skal trekkes inn i arbeidet.

Nærmiljøutvalgene skal arbeide etter følgende retningslinjer:

- holde seg orientert om de ulike oppvekstmiljøene i nærmiljøet/skolekretsen
- foreslå/få satt i gang oppfølging
- samordne de ulike etatenes/avdelingenes virksomhet

Barnevernet

Barnevernet i Porsgrunn er involvert i en rekke aktiviteter i tillegg til kjerneoppgavene. Følgende samarbeidstiltak er interessante ut fra perspektivene i "Sammen om... og Talenter for framtida":

- SLT – samordning av lokale tiltak (blant annet med oppvekstkoordinator og politi)
- styringsgruppa for Barnevernsvakta i Grenland
- videreutvikling av tilbud til barn, unge og familier i samarbeid med kultur
- dialogkonferanser med Bufetat
- "Sammen om" Fylkesmannens initiativ i arbeidet med risikoutsatte barn og unge
- møter med politiet for å bedre samarbeidet og avklare grenseoppganger i forhold til atferdsvanskelig ungdom, voldssaker, melderutiner og lignende
- samarbeidsfora med barnevernlederne i Telemark

Bamble kommune

Bamble kommune har organisert de fleste tjenestene til barn og ungdom i enhetene "Skole og barnehage" og "Kultur og oppvekst". De fleste tiltakene som retter seg mot risikoutsatte barn og unge, skjer i regi av enhet for Kultur og oppvekst.

Kommunen har nettopp gjennomført et 3-årig barne- og ungdomsprosjekt (2006-09), som hadde som mål å stimulere til gode barne- og ungdomsmiljøer og arbeidsforhold i Bamblekolene. Miljøarbeidere, som arbeider i både skole og fritid, er et viktige tiltak som videreføres. Det videreføres også en styrking av skolehelsetjenesten.

Kommunens tilbud til risikoutsatte barn og unge er inndelt i:

- ordinære tjenester
- spesielle tiltak og prosjekter
- samordningstiltak

Flere av tiltakene har en forebyggende funksjon. Også innenfor kommunens kulturliv satses det på viktig forebyggende arbeid. Dette gjelder både kulturskolen, kommunens bibliotek og ikke minst det frivillige kulturlivet.

Ordinære tjenester

Helsesøster- og jordmortjenesten

Tjenesten har en sentral rolle i kommunens folkehelsearbeid og arbeider helsefremmende og forebyggende både med psykisk og fysisk helse og sosiale forhold. Helsestasjonen benyttes i dag av nesten 100% av befolkingen.

Helsestasjonen for ungdom har ca. 300 konsultasjoner årlig. I de to videregående skolene i kommunen blir skolehelsetjenesten benyttet av ca. 50% av elevene. Fordi denne tjenesten når svært mange på et tidlig tidspunkt, er det store muligheter for å sette i verk effektive forebyggende tiltak før alvorlige problemer utvikler seg. Arbeidet er tverrfaglig og innebærer veiledning, helseundersøkelser, vaksineringsoppfølging og henvisning videre ved behov.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

PPT er kommunens rådgivende og sakkyndig instans i forhold til spørsmål som omhandler barn, ungdom og voksne som opplever å ha en vanskelig opplærings- eller oppvekstsituasjon.

PPT skal også være tilgjengelig for barn med særskilte behov i barnehage og hjemme. Barnets vansker kan være knyttet opp mot språk og kommunikasjon, forsinket utvikling og sosiale vansker. PPT gir råd til foreldre, barnehager, skoler og samarbeidspartnere.

PPT i Bamble kommune har jobbet bevisst for å styrke ressursene og for å rette innsatsen mer mot de minste barna for å unngå en ytterligere utvikling av problematikk.

Ungdom og fritid

Avdelingen har ansvar for fem kommunale fritidsklubber. Rundt 150 ungdommer er inne hver kveld i klubbene som er åpne to kvelder i uka. Avdelingen har ansvar for ungdom som i liten eller ingen grad benytter seg av de tradisjonelle organiserte kultur- og fritidstilbudene. Fritidsklubbene har eget styre bestående av ungdommene selv.

Ungdomsavdelingen satser mye på musikk, og det arrangeres forskjellige turer som er med på å utvikle sosial kompetanse, ved at ungdommene i stor grad må forholde seg til hverandre og ta hensyn. Det foregår et samarbeid om forskjellige aktiviteter med f.eks. politiet og foreninger som Bamble Jeger og Fiskerlag. Avdelingen blir på mange måter et supplement til kommunens øvrige lag og foreninger.

Som en del av det treårig barne- og ungdomsprosjektet, har kommunen prøvd ut stillinger som miljøarbeidere i skole og fritid. Fra 2010 er miljøarbeidertjeneste etablert som en fast ordning. Miljøarbeiderne er en viktig ressurs i det tverrfaglige arbeidet for å skape gode oppvekstmiljøer og i oppfølging av barn og unge med spesielle behov. Miljøarbeiderne bidrar til at man i kommunen har god oversikt over elevenes situasjon fra 1. til og med 10. klasse.

Barnevernet

Barnevernstjenesten i Bamble har 9 stillingshjemler (leder, 7 saksbehandlere og 1 merkantil).

Barnevernet er ikke delt i avdelinger, men jobber med hele feltet. Barnevernet i Bamble konsentrerer seg om arbeid med individuelle klienter, og kommunen har valgt å legge forebyggende tiltak til andre tjenester enn barnevernstjenesten.

Familieavdelingen

Familieavdelingen har etablert et veiledningstilbud for barn og foreldre. Det er et lavterskeltilbud uten noen form for henvisning. Foreldre tar selv kontakt eller blir henvist av andre. Dersom problemene ikke kan løses innfor disse rammene, vil man få hjelp til å gå videre i systemet i forhold til andre instanser.

Flyktningtjenesten

Tjenesten har ansvar for mottak og integrering av flyktninger. For å tydeliggjøre at integrering er hele kommunens ansvar, har flyktningtjenesten valgt å støtte de ordinære tjenestene med stillingshjempler (kultur, helsesøster, boligkontor osv.).

Det er likevel iverksatt noen spesielle tiltak for å bidra til at flyktningbarn under skolepliktig alder, skal gå i barnehage - og at alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i minst en fritidsaktivitet.

NAV

Nav i Bamble har ansvar for rehabilitering, få mennesker i arbeid eller aktivitet og inntektssikring. I forhold til ny lov tillegges også NAV et særlig ansvar for at utsatte barn og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Tiltak til barn og unge med nedsatt funksjonsevne

Barn og unge med funksjonshemninger og deres foresatte skal i størst mulig grad ha mulighet til å benytte ordinære tjenester og tilbud. Målet er bl.a. alle barn og unge skal ha muligheter til å delta på minst en fritidsaktivitet.

I tillegg kan de p.g.a. spesielle behov, ha rett til hjelpetiltak som støttekontakt og avlastning. "Fritid med bistand" er innført som et alternativ til støttekontakt. STIM er et aktivitetstiltak i samarbeid med Porsgrunn kommune spesielt for barn med ADHD. Kommunen har en avlastningsbolig som for tiden har tilbud til 17 barn og unge.

Spesielle tiltak og prosjekter**Prosjekt "Etter skoletid" kalt "Frisoneklubbene"**

Med midler fra fattigdomssatsningen har elevene ved to skoler (Langesund og Herre) fått et tilbud i 2010. Alle som melder seg, får et gratis fritidstilbud etter skoletid. Det inkluderer et måltid, leksehjelp og andre aktiviteter. Tilbudet går over 10 ganger. Mellom 50 og 60 unge fra hver skole er med i år. Tiltaket er et samarbeidsprosjekt mellom flyktningtjenesten, kulturskolen og avd. for ungdom og fritid.

Utstyrskassen

Kommunen har de siste årene arbeidet med å etablere en utstyrskasse hvor sports- og fritidsutstyr kan lånes ut til barn og unge som trenger det.

Leksehjelp

Det er etablert egne leksehjelpsgrupper på enkelte skoler og i forhold til flyktningebarn.

"Girl-power"

Det er etablert et kurs for såkalte "stille" jenter. I 2010 går tilbudet til jenter i 9. klasse ved to ungdomsskoler.

"Fjæra-prosjektet"

Fjæra-prosjektet er et alternativt skoletilbud for elever som ikke finner seg til rette i det ordinære skoletilbudet. Tilbudet gjelder i første rekke elever fra ungdomsskolene.

Skolens målsetting er å gi elevene muligheten til å lære mer enn det de klarer å tilegne seg i det ordinære skoletilbudet. For å få til dette, holder Fjæra-prosjektet høyt fokus på å bygge opp elevenes selvtillit gjennom ros, økt grad av mestring og mer tilrettelagt undervisning. Teoriundervisningen er også i større grad praktisk rettet. Parallelt jobbes det også grundig med grensesetting for akseptabel/uakseptabel atferd. Dette gjøres gjennom klare rammer, forutsigbarhet og tydelige konsekvenser.

Fjæra-prosjektet legges nå inn administrativt under Langesund ungdomsskole, og tilbudet er under videreutvikling.

Ferieaktiviteter for barn og ungdom

Kommunen har et variert tilbud med aktiviteter i forbindelse med skolens ferier. Flere avdelinger (bl.a. flyktingetjenesten, avdeling for ungdom og fritid og biblioteket) samarbeider om dette. Det satses på å utvikle samarbeid og samordne tiltak med frivillige organisasjoner.

Ruskontrakter

Det planlegges i løpet av 2010 å sette i gang forsøk med "ruskontrakter". Dersom en ungdom blir innbrakt for rusmisbruk, kan ungdommen få tilbud om å inngå en ruskontrakt med politiet. Saken blir da overført til helsesøster som skal følge opp kontrakten gjennom blant annet urinprøver. Tiltaket er ikke beregnet på ungdom med et allerede etablert misbruk, men tar sikte på å minske rekrutteringen til rusmiljøet.

Nærmiljøutvalg på Herre

Målet for arbeidet er å styrke oppvekst- og bomiljøet på Herre. Forskjellige arrangement for økt trivsel har det til felles at barn, ungdom og voksne skal delta sammen. Det er også etablert en natteravnordning fra påske til utgangen av august.

SLT

Bamble har ikke hatt SLT-koordinator i kommunen, men i det denne rapporten gjøres ferdig, er det søkt om tilskudd til en slik etablering. Hovedmålsettingen for SLT er å samordne og koordinere samarbeidet for å forebygge at barn og unge kommer i risikozonen. Begrunnelsen ligger i å redusere både de økonomiske og menneskelige summene som kriminalitet påfører samfunnet. SLT-koordinatoren vil kunne knytte sammen de kommunale enhetene med det lokale politiet i det forebyggende arbeidet. Det er også ønskelig å trekke med næringsliv og frivillige organisasjoner i samordning av de kriminalitetsforebyggende tiltakene.

Frisk Bris

”Frisk Bris-prosjektet” er et samarbeid mellom Bamble kommune, NAV og Helse Sør Øst (Sykehuset i Telemark). Målet er målrettet rehabiliteringsarbeid for mennesker med sammensatte behov. Deltakerne i prosjektet er med i et rehabiliteringsprogram på tre måneder. For å sikre god oppfølgingen av den enkelte i den videre rehabiliteringsprosessen, legges det vekt på å koordinere tjenestene fra aktuelle faginstanser. En av målgruppene er ”unge voksne som har falt utenfor skole og arbeidsliv”.

Natteravn

Natteravn i Bamble organiseres av avd. for ungdom og fritid. Innsatsen ytes av frivillige som oftest foreldre til elever i ungdomsskolen. Hensikten med tiltaket er å forebygge bråk, vold, rus og kriminalitet. Natteravner bidrar også til opplevelse av trygghet i miljøet. Tiltaket er i gang i perioder med spesielt behov og på steder som vurderes viktig. I hovedsak er natteravntiltaket knyttet til Langesund sentrum.

EPDS (Edinburgh Postnatal Depression Scale)

EPDS er et selvrapporteringskjema spesielt rettet mot gravide og kvinner som nylig har født. Skjemaet er ment som et hjelpemiddel for helsepersonell for å avdekke fødselsdepresjoner. Metoden er innført og gjennomføres i samarbeid med og under oppfølging av RBUP Øst og Sør.

Språk 4

Det er fra 2008 innført rutinemessig språkkartlegging på helsestasjonen av alle 4-åringer. Det gis tilbud om oppfølging og evt. henvisning ved behov. Tiltaket som anbefales av sentrale myndigheter, gjennomføres i samarbeid mellom helsestasjon, PPT og barnehagen. Tverrfaglig opplæringsprogram er gjennomført.

VIP (veiledning i psykisk helse)

Hensikten med prosjektet er å bidra til at ungdom får veiledning og informasjon om psykiske problemer og lidelser. Programmet er en del av den nasjonale satsningen "psykisk helse i skolen". Croftholmen videregående skole og Bamble videregående skole innførte prosjektet i 2007. Elevene gir meget positiv evaluering. Helsesøster har et hovedansvar for framdrift og gjennomføring. Hun arbeider i nært samarbeid med skolen, avd. for psykisk helse og BUP. Prosjektet er meget godt innarbeidet og får meget god evaluering av elevene.

Samordningstiltak

Kompetanseteam i skolene ("Samarbeidsmodellen")

Kommunen har en samarbeidsmodell som skal bidra til å sikre at alle barn og unge som har behov for hjelp og støtte fra flere instanser, får rett hjelp til rett tid. Basis i samarbeidsmodellen er kompetanseteamene ved alle grunnskolene i kommunen. Teamene har rektor, sosiallærer og miljøarbeider som faste medlemmer. Teamene blir supplert med andre ressurspersoner i forhold til hva slags saker som drøftes, blant annet fra helsetjenesten, familieavdelingen og barnevernet.

Saker som ikke løses i kompetanseteamene, skal sendes videre "oppover" i systemet hvor det er både et "nivå 2" og "nivå 3" som kan treffe nødvendige beslutninger.

Kompetanseteam i barnehagene

Det er etablert en struktur tilsvarende den i grunnskolen. I tillegg behandler man også saker som angår tilpasset opplæring.

TPO- team

Et rutinemessig samarbeid mellom PPT og skole/barnehage der saker drøftes i forkant av eventuell henvisning.

Samhandlingskonferanse

De siste tre årene har man i kommunen arrangert samhandlingskonferanser for alle som jobber med barn og ungdom i kommunen. Det arbeides med å få til en ny konferanse høsten 2010, og kommunen har som mål at dette blir en årlig konferanse.

Prosjekt "Livskvalitet og mestring"

I prosjektet arbeides det med å etablere en felles verdibasert "plattform" for hvordan kommunens medarbeidere skal samhandle og yte bistand til mennesker som trenger hjelp. En skriftlig veileder som beskriver verdigrunnlag, roller og ansvar i tverrfaglig samarbeid, er under utarbeidelse. Veilederen skal bl.a. legges til grunn for utarbeidelse av arbeidsformer og rutiner for samhandling, og det er allerede utarbeidet felles mal for individuelle planer.

I prosjektet er det også veiledningsgrupper hvor man drøfter praksis i lys av den verdibaserte "plattformen".

Koordinerende forum for barn og ungdom

Det vil nå bli etablert et forum for å styrke koordineringen av innsatsen overfor barn- og unge. Alle tjenester til barn og unge vil være representert i forumet som vil bli ledet av kommunalsjef for kultur og oppvekst. Forumet skal legge vekt på:

- Kunnskap: Få fram bred kunnskap om situasjonen til barn og unge i Bamble og i våre nærområder.
- Informasjon: Informere om arbeid som skjer i de ulike tjenestene.
- Tverrfaglig samarbeid: Sikre tverrfaglig samarbeid i forhold til forebyggende arbeid og oppfølging av utsatte barn og unge. Det skal også legges vekt på å sikre godt samarbeid med instanser på utsiden av kommunens organisasjon.
- Videreutvikling og forbedringer: Ta initiativ til å videreutvikle og forbedre kommunens arbeid overfor barn og ungdom.

Del 3 Statlige etater og virksomheter over kommunegrensene

Bufetat

Det er 4 enheter som i utgangspunktet skal ta i mot alle barn og unge som kommunene ber om hjelp til. Det er Skien barne- og familiesenter, Skien ungdoms- og familiesenter, Grenland ungdoms- og familiesenter og Vest-Telemark barne- ungdoms- og familiesenter. I tillegg kommer Regional fosterhjemstjeneste, Agder og Telemark, som skal rekruttere og lære opp fosterhjem som tildeles kommunene. Kommunene skal ikke henvende seg direkte til noen av disse 5 enheten når de har behov for bistand. Alle henvendelser skal skje til Skien Fagteam som har ansvar og myndighet til å plassere barn og unge i ulike tiltak.

I et skriv fra opptaksområdet, skal det fra 2010 komme "Informasjon fra opptaksområdet" to ganger i året. Det skal inneholde nye tiltak, kompetansetiltak, prosjekter og nytt om bemanning.

Bufetat har tre satsningsområder i 2010:

- Bistå kommunene med arbeidet for barn av rusmisbrukende og psykisk syke foreldre, samt barn som lever med vold i familien.
- Øke bevisstheten om foreldreveiledning i kommunene. Det legges en opplæringsplan i kommunene (Porsgrunn er ennå ikke med).
- Ansvarliggjøring av barnets nettverk. Det er satt i gang opplæring i "Familieråd" for Porsgrunn. Skien skal starte senere i år.

Problemstillinger rundt samarbeid

- Styrke Bufetat som samtalepartner for kommunene.
- Bidra til å bedre samarbeid internt i kommunene mellom ulike etater.
- Møte alle i barnevernet i Skien og Porsgrunn.
- Søker aktivt tilbakemelding fra kommunene om hvordan Bufetat oppleves og i hvilken grad kommunenes behov blir ivaretatt.

Prosjekt

Det er vedtatt en plan for ny institusjon for ungdom i Grenland. Den var planlagt ferdig i 2011, men er nå utsatt og vil tidligst være klar i 2012.

Grenland familiekontor

Familiekontoret har begrensede målsetninger innen forebyggende arbeid blant risikoutsatte barn og ungdom, men kontoret involverer seg innen tre områder i 2010:

- Familiekontoret har økt fokus på barn og voksne som lever i familier med vold. Planlegger flere interne fagdager for å øke kompetansen.
- Kontoret vil fortsatt delta i "Familievoldsforum", som består av representanter for krisesenter, politi, familievernet og Alternativ til Vold. Ambisjonen med tiltaket er å holde temaet i lyset, for eksempel gjennom fagdager.
- Klienter som henvises fra politiet med familievoldsproblematikk, har prioritet og går utenom vanlig inntak.
- Kontoret har samtaletilbud til familier (barn, ungdom, voksne) som har opplevd eller vært vitne til vold.

Konfliktrådet i Telemark

Konfliktrådet i Telemark holder til på politistasjonen i Grenland. Konfliktrådet er statlig og organiserer en meglertjeneste som er gratis. Tjenesten er en legmannsordning, er underlagt Justis – og politidepartementet og har til formål å løse tvister mellom private parter eller mellom individ og samfunn. Konfliktrådet behandler både straffesaker og sivile saker og har et tilbud til alle kommuner. Enhver kan ta kontakt med konfliktrådet for hjelp og veiledning. Konfliktrådets virksomhet er regulert i konfliktrådsloven. Megling i konfliktrådet er basert på frivillighet.

I regjeringens handlingsplan "Sammen mot barne- og ungdomskriminalitet" fra 2007, ble det lagt opp til et tverrfaglig samarbeid for å etablere forebyggende tiltak mot unge lovbryttere. Konfliktrådene ble tillagt en sentral rolle i gjennomføringene av disse tiltakene. På bakgrunn av dette har Konfliktrådet i Telemark prioritert fire områder:

- utvikle meglingsfunksjonen
- utvikle arbeidsformen "stormøter"
- sette i gang "oppfølgingsteam"
- styrke informasjonen til fagmiljøene i fylket
- megling i saker som involverer unge lovbryttere
- styrke samarbeidet med ungdomsavsnittet hos politiet med tanke på hvilke ungdom og forseelser som videresendes til megling
- styrke den enkelte meglers fagutvikling og kompetanse

Et viktig mål er å ha så kort behandlingstid som mulig fra saken blir mottatt til den er ferdig behandlet i konfliktrådet.

Stormøter

I 2009 begynte rådet med en arbeidsform som ble kalt stormøter. I fem saker ble det innkalt til møter hvor andre personer utenom de direkte involverte, ble innkalt. I prinsippet kan alle som har blitt berørt av en kriminell handling inviteres med i et stormøte: slekt, venner, naboer, lærere, andre offentlige ansatte m. fl. Tilretteleggere for slike stormøter gjennomgår egen opplæring.

Denne arbeidsformen skal føres videre i 2010.

Oppfølgingsteam

Telemark er et av fem fylker som skal danne såkalte oppfølgingsteam i 2010. Stillingen som ungdomskoordinator besettes i løpet av våren 2010. Oppfølgingsteam har bakgrunn i "Restorative Justice" hvor prinsippet er at skade skal gjenopprettes etter følgende modell:

Samfunnets reaksjon på en kriminell handling bør starte med å gjenopprette så mye som mulig av den skaden offeret har blitt utsatt for.

Gjerningspersonen skal stimuleres til å forstå konsekvensene av egne handlinger og bli oppmuntret til å ta ansvar.

Offeret bør ha anledning til å fortelle gjerningspersonen direkte hvilke konsekvenser den kriminelle handlingen har hatt, stille gjerningspersonene spørsmål og deretter sammen med gjerningspersonene finne den beste fremgangsmåten for å gjenopprette skaden.

Oppfølgingsteamene skal anvendes over for barn og ungdom som har begått alvorlige eller gjentagende kriminalitet. Teamene skal følge ungdommene gjennom et nettverk sammensatt fra flere etater. I forkant gjennomføres et stormøte, som beskrevet over, der alle berørte og ansvarlige fagpersoner deltar. Her skal gjerningspersonen konfronteres direkte med konsekvensene av egne handlinger. Et slikt møte kan bestå av opp til 35-40 personer. Her gis det mulighet for gjerningspersonen til å inngå en avtale og til å gjøre opp for seg overfor den eller de som har blitt utsatt for den kriminelle handlingen.

I etterkant av møtet settes det opp en avtale med ungdommen/foresatte og etater som politi, skole, barnevern, etc. En slik avtale har et tidsspenn fra 6 til 18 måneder. Den kan inneholde punkter som for eksempel jevnlig oppfølgingsmøter, deltakelse på ulike frididsaktiviteter, ruskontroll, sinnemestringsprogram, frammøte på skole eller i arbeid og lignende. Ungdommen skal følges tett opp under hele perioden. Brudd på avtalen vil føre til at saken blir oversendt politiet for ordinær straffebehandling.

I følge forsker Øyvind Kvello ved NTNU, har det vært mindre tilbakefall til kriminelle handlinger enn det er vanlig blant andre lovebrytere som ikke gjennomgår en slik prosedyre.

Alternativ til vold

Alternativ til vold (ATV) ble etablert i Telemark i 2000. Gjennom arbeidet med menn som har volds- og aggresjonsproblemer, er det avdekket store grupper kvinner og barn som pr. i dag ikke har noe tilbud, verken i kommunene de bor eller i spesialisthelsetjenesten, i følge Øivind Aschjem, leder av ATV i Telemark. Mens kunnskapen har økt om skadevirkningene for barn som vokser opp i hjem preget av vold, har ATV i søkende grad varslet om behovet for et lavterskeltilbud for barn. Pågangen til kontoret av barn og kvinner (med andre ord ofrene for volden) er så stor at de fleste må avvises ut fra kontorets mandat. I 2007 opererer Aschjem med et tall på 72 barn mellom 0-18 år som ble gående uten noen form for tilbud.

Ut fra denne problemstillingen har kontoret tatt et initiativ for å utvide virksomheten til et nytt tiltak som faller sammen med at ATV skal flytte lokalitetene fra Bamble til Porsgrunn i 2010. Tiltaket har som målsetting å utgjøre et lavterskeltilbud til alle som rammes av familievold i Grenlandskommunene.

Fra 1. januar 2010 har ATV innført inntaksstopp. I løpet av årets første fire måneder har kontoret avvist 37 voksne og over 40 barn. Barnevernstjenestene i Grenlandskommunen har blitt bedt om å gjøre en registrering av voksne og barn som ansatte i barnevernet mener ville kunne nyttiggjøre seg ATV's tilbud. Med et slikt tallmateriale håper ansatte ved kontoret å kunne argumentere enda tydeligere for økt bemanning ved sitt nye kontor i Porsgrunn.

ATV har tatt et initiativ som skal arbeides med i 2010 overfor Porsgrunn kommune, staten og andre mulige samarbeidspartnere. Prosjektet, med arbeidstittel "Et tilbud til menn, kvinner og barn", inneholder tre områder:

- behandlingstilbud til utøvere
- tilbud til voldsutsatte voksne og barn som lever med vold i familien
- diverse prosjekter

Behandlingstilbud til utøvere

Tilbudet til voldsutøvere skal opprettholdes som i dag. Dette finansieres gjennom statstilskudd.

Tilbud til voldsutsatte voksne og barn som lever med vold i familien

Tilbudet skal være et lavterskeltilbud som både skal bistå lokale hjelpeinstanser og samtidig kunne kontaktes direkte av utsatte familiemedlemmer. I et slikt lavterskeltilbud tenker ATV at det kunne være av stor interesse at fagpersoner fra instanser som for eksempel Borgestadklinikken og BUP, kunne delta. Dette vil kunne skape et godt tilbud til familier i kommunene og garantere for at familieperspektivet med oppmerksomhet mot barn blir ivaretatt. Intensjonen vil også være at dette er direkte forebyggende arbeid med barn som ellers lett vil kunne havne i risikogruppen. En viktig gevinst for det offentlige vil dessuten være at for eksempel barnevernstjenesten, barnehageansatte og familiehelsetjenester vil kunne få raskere hjelp enn hva tilfellet er i dag.

Diverse prosjekter

Det direkte arbeidet med voldsutsatte familier, barn og utøvere, vil utgjøre "kjernearbeidet" i følge ATV i Telemark. Men en viktig sidegevinst vil kunne springe ut av et fagmiljø som skissert over. Et eksempel er prosjektet "Alle kommer hjemmefra", som tar sikte på å følge opp en stor gruppe barn fra 0-6 år. Dette og lignende prosjekter vil ta utgangspunkt i tidlig intervensjon i risikoutsatte familier, og dermed høste verdifull erfaring.

Politiråd

Politiråd er et samarbeidsprosjekt mellom kommunene Skien og Porsgrunn og politiet i Grenland. Samarbeidet ble etablert første halvår i 2008, og i oktober ble det nedsatt et arbeidsutvalg for å se på hvordan samarbeidet kunne videreutvikles. En av problemstillingene som ble tatt tak i, var: "Hvordan skal kommunene og politiet bruke den arenaen samarbeidet tilrettelegger for, og hvilke strategier bør benyttes for å begrense og forebygge kriminalitet i Grenlandskommunene?"

Organisering

Rådet er et overordnet organ, og er i seg selv ikke "operasjonelt". Det består av følgende representanter:

- Politiet: Stasjonssjef/lensmann, samt inntil 3 andre representanter etter behov
- Kommune: Ordfører/rådmann/SLT-koordinator, samt inntil 4 øvrige representanter

Mandat og mål

Skien og Porsgrunn har de samme målene for samarbeid, men mandatene er noe ulike. Hovedinnholdet er imidlertid i grove trekk det samme, i følge arbeidsutvalget.

Tidlig intervensjon

Under mottoet "Sammen for et trygt Grenland" har Politirådet trukket opp forslag til felles strategier for satsingsområdene. Et av punktene er kalt "Tidlig intervensjon": "For å oppdage og gjøre noe med bekymringssaker på et tidlig stadium, bør innsats mot barnehager, helsestasjoner og skole få større fokus. Politiet bruker i dag vesentlige ressurser på reaktive

strategier. Ressurser bør i større grad rettes i proaktiv retning. Det gjelder også den kommunale satsingen”. Punktet konkluderes med følgende: ”De yngste barna bør bli prioritert innenfor alle satsningsområdene”.

Samarbeid

Arbeidsgruppen peker på det ønskelige i at politirådene i Porsgrunn og Skien samarbeider nært, inkludert en vurdering av SLT koordinatorrollen.

Barnevernsvakta i Grenland

Den interkommunale barnevernsvakta dekker hele Telemark, med unntak av Notodden og Tinn. Vakta har Skien som administrasjonskommune og har kontor i Politihuset i Skien. For Skien, Porsgrunn og Bamble utfører også vakta en del tilsyn i hjemmene når de har ledig kapasitet.

”Barnevernsvakta fungerer godt og minsker presset om uttrykning og overtid for de kommunale barnevernstjenestene”, heter det i årsmeldingen for 2009 til Barnevernstjenesten i Porsgrunn kommune.

BUPS

Barne- og ungdomspsykiatriske seksjon (BUPS) sorterer under Barne- og ungdomsklinikken (BUK) ved Sykehuset Telemark. BUPS er igjen delt opp i 6 enheter, hvorav 5 gjelder Grenlandskommunene:

- BUP poliklinikk, Skien
- BUP poliklinikk Porsgrunn
- Ungdomspsykiatrisk senter
- Utrednings- og konsultasjonsenhet
- Famileklinikken

BUPS er lite inne i primærforebyggende tiltak i kommunene. I følge seksjonsleder Øystein Blaker vil Samhandlingsreformen bli en stor utfordring. Sykehuset og BUK skal konkretisere betydningen. I informasjonsbrosjyrene for BUP Porsgrunn og Skien heter det om forbyggende arbeid:

- Porsgrunn: ”I tillegg til klient- og familiebehandling/konsultasjon legger vi vekt på samhandling med kommunale instanser.”
- Skien: ”I tillegg til klient- og familiebehandling/konsultasjon tilbyr vi også veiledning til skoler og barnehager.”

Av aktuelle tiltak i 2010 er:

- foredrag for yrkesgrupper, elever, foreldre, og andre

- deltar i konsultasjonsteam
- går inn i ansvarsgrupper i Skien og Siljan
- bedre samarbeidsrutinene med kommunene

Telemark fylkeskommune

Oppfølgingstjenesten i fylkeskommunen skal følge opp ungdom til 21 år med rett til videregående opplæring som:

- ikke søker videregående opplæring
- ikke tar imot skoleplass eller læreplass
- slutter i løpet av skoleåret

Mål

Målet er å motivere og formidle tilbud om opplæring, arbeid eller annen beskjeftigelse. Det er én felles oppfølgingstjeneste for grenlandskommunene, plassert i Skien.

Fylkeskommunen har ikke egne tiltak, men samarbeider med andre instanser som har et ansvar for ungdom, for eksempel NAV, skolene, barnevern, psykiatri, etc. Fylkeskommunen og Oppfølgingstjenesten er deltakere og medansvarlige i prosjektet "Talenter for framtida".

Oppgaver

Følgende oppgaver er blant dem oppfølgingstjenesten skal sørge for:

- å ha oversikt over målgruppene
- at det blir tatt kontakt med hver enkelt ungdom
- at alle får tilbud om veiledning
- å ha oversikt over aktuelle tilbud
- å følge opp ungdom som har tatt imot tilbud

Prosjektet "Talenter for framtida"

"Et samarbeidsprosjekt rettet mot barn og unge med tilpasningsproblemer til skole og/eller arbeidsliv" er undertittel på prosjektet som NAV-Telemark har tatt initiativ til, og som nå er blitt et bredt samarbeidsprosjekt med deltagelse fra Telemark fylkeskommune, Fylkesmannen i Telemark, KS-Telemark, NHO-Telemark, LO-Telemark.

Grenlandskommunene er invitert til å delta i prosjektet. Dette er nå til behandling i den enkelte kommune.

Bakgrunn

Telemark har en høy andel ungdom mellom 16 og 25 år som ikke fullfører videregående skole. NAV har konkludert med at det er vanskelig å komme fram til gode resultater med

denne gruppa gjennom det ordinære hjelpetilbudet. Uten formell kvalifisering faller de fleste utenfor arbeidslivet fordi de står uten kompetanse og arbeidserfaring, samtidig som det er begrenset behov for ufaglært arbeidskraft. Arbeidsforholdene blir ofte kortvarige, og altfor mange unge ender opp som varige stønadsmottakere.

”Som følge av situasjonen opplever fylket at *for* mange unge blir en økonomisk og kapasitetsmessig belastning, i stedet for å være en viktig ressurs i arbeidet med å bygge og videreutvikle positiv aktivitet og vekst. Det er nødvendig å snu denne utviklingen i positiv retning. For å kunne snu utviklingen i positiv, varig retning vil det være nødvendig å la forebyggende tiltak bli en del av prosjektet”, heter det i prosjektbeskrivelsen.

Overordnet mål og mandat

Prosjektets overordnede og endelige mål er:

- tidlig innsats
- flere unge i arbeid og aktivitet
- øke antallet unge med fullført videregående kompetanse
- sette i gang forbyggende tiltak
- færre unge på passive ytelser

Mandat: Prosjektet skal tilby et helhetlig opplæringsløp som skal gi økt aktivitet, økt opplæring og økt tilknytning mot arbeid

Opplæringsløpet skal baseres på erfaring og relevant forskning som skal hindre inaktivitet, passivitet og utstøting fra skole og arbeidsliv, samt få på plass både kort- og langsiktige tiltak som skal føre til aktivitet og kompetansegivende opplæring for kvalifisering til arbeidslivet

Prosjektets hovedmål

Prosjektets hovedmål er å etablere et helhetlig og individbasert opplæringsløp med behovsrettede tilbud. Det skal satses på forebyggende tiltak og målrettede aktiviteter.

Prosjektets overordnede mål er å bygge opp et varig tilbud til ungdom i Telemark som kommer i tillegg til det formelle og organiserte virkemiddelapparatet.

Prosjektet er delt i en kortsiktig del (2009-2012) og en langsiktig (2009-2020).

Kortsiktig del

Målgruppa for de kortsiktige tiltakene er unge i aldergruppa 16-25 år som på forskjellige måter har tilpasningsproblemer i forhold til skole og arbeidsliv. ”Kortsiktig” er her å forstå som en utvikling av konkrete tiltak rettet mot ungdom som står utenfor arbeid og skole. Tiltakene er rettet inn mot å remotivere til skole og/eller finne egnet arbeid.

Av tiltakene i Grenland i 2010, kan nevnes:

- ”Voks”. Keops Porsgrunn i samarbeid med Croftholmen og Porsgrunn videregående skole. Ca. 15 ungdom får arbeidspraksis med undervisning ved siden av.

- "Eikeprosjektet". Skien kommune og NAV. 15-20 får arbeidspraksis 1 dag i uka, men undervisning skal inn etter hvert.
- "Link". Skien kommune og NAV. Lavterskeltilbud, men bare sysselsetting.
- "Ungsats". Skien kommune og NAV. Aktivisering av ungdom på sosialstønad i form av arbeidspraksis.
- "Talent Factory" er et samarbeid mellom NAV, Telemark Fylkeskommune og IT-bransjen i Grenland. 15 unge får tilbud om å jobbe med arrangementsbistand til seminarer og lignende, samt å påta seg IT-oppgaver fra bransjen. Fylkeskommunen er delaktør.
- "Ung framtid" er arbeidspraksis med teori og oppfølging i regi av Personalhuset etter oppdrag fra NAV, som også sponser opplegget. Fylkeskommunen er delaktør.

Faglige prioriteringer og satsningsområder

I følge prosjektbeskrivelsen vil faglige satsning og prioritering skje innen følgende områder:

- Tidlig innsats – forebyggende arbeid

Arbeidet med målgruppen har tidligere vært preget av kortsiktige tiltak som har virket mer som "brannslukkende" aktivitet enn å gi varige resultater. Stimulering til forebyggende arbeid fra ung alder til videregående skole vil derfor være viktig for å oppnå varige resultater.

- Tverrfaglig/tverretattlig samarbeid

Prosjektet har mange samarbeidspartnere. Et tverrfaglig og tverretattlig samarbeid vil være av avgjørende betydning for å oppnå de ønskete resultater.

- Individuell tilpasning/individuell tilrettelegging

Innenfor målgruppen er det forskjellige behov. Alle tiltak og aktiviteter vil derfor ha som mål å kunne gi målgruppen individuelle tiltak og individuell tilpasning. Denne "skreddersøm" vil være nødvendig for resultatoppnåelsen.

- Helhetstilpasning – se alle livsområdene i sammenheng

I målgruppen er det individer som har sammensatte problemer og som trenger bistand og støtte på områder som er grunnleggende for å kunne fungere i et opplæringsopplegg. Dersom en ikke ser "hele mennesket" i denne sammenheng, vil sjansene for et vellykket tiltak være mindre.

- Individuell oppfølging

Tiltak og aktiviteter skal ha en stor grad av individuell oppfølging. Oppfølgingen må skje jevnlig. Prosjektaktivitetene skal skje ved å være "tett på" deltakerne, og toleransegrensen for enkeltpersoners manglende tilpasning skal være høy.

- Sammenhengende innsatsfaktorer

Prosjektet skal ha resultatrettede handlingsplaner med kjeding av tiltak og klare mål som medfører at en ikke slipper deltakerne før målet er nådd. Det betyr at deltakerne ikke skal gå ut i passivitet i lengre tid.

- Evaluering og resultatregistrering

Prosjektledelsen må følge opp igangsatte tiltak. Registrering av resultater og enkel evaluering av aktiviteter/tiltak foretas jevnlig og etter avtale. Det er viktig å bygge opp kvalitet på denne måten.

Samhandling

NAV og Telemark fylkeskommune samarbeider om målgruppene og er hovedansvarlige for prosjektet. Samtidig søker man samarbeid med andre relevante prosjekter og aktiviteter, særlig på områder innen forebyggende virksomhet.

Langsiktig del

Det langsiktige opplæringsløpet skal iverksette allsidige tiltak fra barnehage til og med videregående opplæring. Dette skal gi barn og unge gode oppvekst- og læringsvilkår – og på den måten etter hvert redusere behovet for kortsiktige tiltak.

Tiltak under det langsiktige løpet må utarbeides i tett samarbeid med de aktuelle kommunene. Konkrete tiltak under denne delen er i liten grad utarbeidet. Dette arbeidet må utsettes til de inviterte kommunene eventuelt velger å delta i prosjektet.

Opplæringsløp

Prosjektgruppa for utarbeidelse av ”Talenter for framtida” har lagt fram tanker om et større og mer langsiktig opplæringsløp for barn og unge i Grenlandsområdet:

”Det er ingen tvil om at gode læringsprosesser tidlig i livet, forebygger frafall og passivitet på et senere tidspunkt i opplæringsløpet. Tiltak som spenner fra tidlig språkstimulering av alle barn i førskolealder, økt kompetanse og kvalitet i barnehagen, tidlig innsats for systematisk vurdering, tilbakemelding og målrettet oppfølging av elevenes læringsutvikling i grunnopplæringen – til tiltak for å øke gjennomføringen i videregående opplæring og et kunnskapsløft for voksne, bør i så måte gjennomsyre det arbeidet som skal utføres i opplæringsløpet.

I tillegg er det like viktig å tilnærme seg utsatte barn og unge i deres eget oppvekstmiljø, samt tilrettelegge for forebyggende tiltak av sosial- og helsemessig karakter. Det betyr at et langsiktig opplæringsløp må ha gode samarbeidspartnere fra tilsatte i barnevernstjenesten, psykiatrien, pedagogisk-psykologisk tjeneste, helsesøstertjenesten m.m. – også med tanke på koordinering av tiltak som skal iverksettes.

Like viktig er det å fokusere på kommunenes kultursektor som kan være gode samarbeidspartnere, spesielt med tanke på tiltak som kan hindre negativ utvikling som følge av at barn lever i fattigdom.”

Mål

Utforme et helhetlig og individbasert opplæringsløp som på sikt skal gi økt aktivitet, utdanning og tilknytning mot arbeid. Opplæringsløpet skal baseres på kort- og langsiktige koordinerte tiltak og relevant forskning som skal hindre inaktivitet, passivitet og utstøting fra skole og arbeidsliv.

- Det betyr at kvaliteten på opplæringstilbudet skal bedres i alle ledd og at arbeid med oppvekstmiljøet vektlegges.

Del 4 Veien videre

I rapportens del 2 og del 3 er det beskrevet en rekke forskjellige tiltak i forhold til risiko-utsatte barn og unge i Grenland.

Under følger noen trekk fra undersøkelsen:

Samarbeid internt i kommunene

- Etablering av tverrfaglige team rundt barn/ungdom i skolealder er i framgang.
- Planer om oppfølging av den enkelte prioriteres høyt.
- Satsingen på miljøarbeidere i skolen vurderes som nyttig i arbeidet med målgruppa.
- Det er langt færre forebyggende tiltak i aldersgruppene 0-5 år enn det er for større barn.
- Samarbeid mellom kommune og politi er under stadig utvikling.

Samarbeid mellom kommunene

- Konfliktrådet og Alternativ til Vold er samarbeidstiltak som kommunene benytter seg av. ATV har pr. 01. mars 2010 en usikker forankring, men arbeider for å bli et lavterskeltilbud for Grenland.
- Flere etater har planlagt felles møter, kurs og temadager for utveksling av erfaring og kunnskap.

Fellesløftet "Talenter for framtida"

- Gjennom tankegangen om et "kortsiktig løp" (arbeid med ungdom som faller ut av utdanningsløpet) og et "langsiktig løp" (arbeid med å hindre) inviteres de kommuner som er medlemmer av Grenlandsrådet, nå til å delta i ett samlet prosjekt. Erfaringer fra dette prosjektet kan også overføres øvrige kommuner i fylket.

Som det fremgår av rapportens del 1, mottok Fylkesmannen i Telemark høsten 2008 et innspill fra et utvidet SLT-samarbeid i Skien og Porsgrunn. Her ble fylkesmannen bedt om å se på hva som kunne gjøres i forhold til ungdom som utøver vold i Grenland:

" Vi ønsker med denne henvendelsen å sette fokus på denne problematikken for om mulig å få fylkesmannen med på å se på hva en kan og bør tilby disse ungdommene av hjelp, sett både i et individuelt og samfunnsperspektiv." (sitat fra brev fra SLT Skien av 15.12.2008)

Både i brevet og i senere møter med berørte instanser kom det frem behov for mer samarbeid mellom instansene. Det ble fokusert på en bedre koordinering mellom tjenestene og mellom

kommunene. I tillegg ble det antydnet at lavterskeltilbudene må økes. Det samme må skje i forhold til det forebyggende arbeidet blant risikoutsatte barn og ungdom, og det forebyggende arbeidet bør iverksettes så tidlig som mulig. Samtidig ble det slått alarm når det gjelder den store andelen ungdom som dropper ut av videregående skole og som blir stående på utsiden av arbeidsmarkedet. Denne rapporten er en del av det videre arbeidet med henvendelsen.

Ut fra innholdet i rapporten stiller Fylkesmannen følgende spørsmål:

- Er dagens tiltak tilstrekkelige i forhold til målgruppa?
- Dersom det ikke er tilstrekkelig, hvilke tiltak er det behov for?
- Er det behov for å koordinere arbeidet med risikoutsatte barn og unge på tvers av kommunegrensene i større grad enn det som gjøres i dag?
- I så fall, hvordan skal dette gjøres og hvor skal ansvaret legges?
- Er det behov for større grad av koordinering internt i den enkelte kommune om de tiltak som settes i verk i forhold til den aktuelle målgruppa?

Viktige momenter i dette arbeidet kan være:

- analyser av dagens situasjon
- prioriteringer
- kjøreregler og rutiner for samarbeid
- ansvar for oppfølging
- evaluering av om tiltakene virker etter hensikten

Rapporten gir et tilstandsbilde av aktuelle tiltak ovenfor målgruppa i februar 2010 i Grenland.

Fylkesmannen håper rapporten vil være til nytte for kommunene og andre aktuelle aktører. Det er også ønskelig at den kan bidra til at utsatte barn og unge kan få bedre og mer målretta hjelp - gjerne ved at berørte statlige og kommunale etater deler kunnskap og erfaringer.

Fylkesmannen ønsker gjennom sitt engasjement i utviklingsprosjektet "Talenter for framtida", å være en aktør i det videre arbeidet i forhold til utsatte barn og unge i Grenland.

